

Dostatečně extravagantní a divácky přitažlivý příběh se tentokrát rozvíjí v ostravském Divadle Petra Bezruče

Tajný ctitel s hororovým nádechem

JIRÍ GORDON

OSTRAVA. Autoři inscenace „Tajný ctitel“ v ostravském Divadle Petra Bezruče dramaturg Marek Pivoňar j. h. a režisér Vladimír Morávek j. h. hledali divácky přitažlivý příběh.

Nemohli pominout znamenitý román anglického spisovatele Johna Fowlese „Sběratel“. Napínavý syžet zde při pozornějším literárně hodnotícím pohledu totiž skýtá prostor i k úvahám obecně etického zaměření. Je zde možno vysledo-

vat snahu o nevšední pohled na téma svobody, osobního rozhodování o vlastním životě, o nevykořenitelné potřebě elementární lidské důstojnosti. Exkluzivita dramatické situace jistě skýtá množství možností k atraktivnímu atakování diváka. Dramatická forma si tedy vyžádala i další motivické rozvedení o snovou rovinu nerovnocenného milostného vztahu Mistra a jeho mladé žačky. Tou je právě vlastní protagonistka této story s hororovým nádechem, půvabná herečka v situaci po čtrnácti letech, kdy se stává obětí kuriózního milostného ataku psy-

chopatického mladého muže, který ji uvězní ve svém domku. Celkový účinek a dopad jevištních akcí do hlediště je při tom zdařile umocňován hutnou reprodukcí úryvků z děl světově proslulých skladatelů, vybraných s kultivovanou rafinovaností režisérem.

Toho představuje až s naturalisticky laděnou dotažeností v působivém expresivním výkonu František Strnad. Partnerkou je mu Marcela Čapková. Ta poctivě svádí boj s interpretací nevděčného partuoné vězněné protagonistky. Její snaha však není vždy korunována výsledkem, který

by beze zbytku přesvědčil. To Jan Mazák (Mistr) a Petra Lhotská (Dívka) plní režisérův požadavek kvazi operně nadeného projevu s razantní kreativitou a smyslem pro vystavění působivého kontrastu. I obvyklá „něžně provokativní“ ironie páně Morávkova si při tom přijde na své (v přitažlivě komponované koláži ve stylu „kráska a zvíře“).

„Tajným ctitelem“ byl bezesporu imponujícím způsobem dále utvrzen profil Divadla Petra Bezruče jako experimentující scény s konkrétním adresným zaměřením na mladé publikum.

Na snímku Tomáše Čvančary z inscenace DPB „Tajný ctitel“ jsou Marcela Čapková a František Strnad.

Svoboda, 1. 5. 1995, č. 147, 24. 6. 13

Jsem tajný Morávkův ctitel

Ostravské **Dívaldo Petra Bezruče** se jednoznačně vydalo na cestu pokusnictví. Bohužel jenom málokdo zaregistroval úspěšné Hořící žirafy a další inscenace, které ta slova potvrzují. Spíše přetrvává (už ale velmi zpozdile) povědomí o kritickém bezcestí. Naposledy jsme se o smysluplnosti nastoupené cesty Bezručů pod vedením ředitele Otakara Prajznera mohli přesvědčit na premiéře **Tajného ctitele** 2. června. Marek Pivoňar napsal hru na motivy strhujícího románu Johna Fowlese Sběratel.

Režie se ujal, v DPB nikoli poprvé, věčný experimentátor (experimentátor natolik experimentující, že se stal nevhodným i pro brněnské Centrum experimentálního divadla, ačkoli jeho Maryša v Huse na provázku je nesporně jednou z nejlepších inscenací druhé části letošní divadelní sezony v Čechách, na Moravě i ve Slezsku s aspirací Ivany Hloužkové v titulní roli na herecký výkon roku '95). Ano, mám na mysli Vladimíra Morávka, jehož jsem tajným ctitelem, jako on navenek miluje expresi a křeč, tajně však obdivuje pohádky a čisté příběhy, jimiž poměřuje svět. Ten nepohádkový.

V Tajném ctiteli se v Morávkově interpretaci proluly právě takové dva světy. Bizarnost nadreality zakomplexovaného a neduživého „sběratele“, který, neschopen navázat kontakt s ženami, unese bývalou herečku a doufá, že čas nakloní její srdce nemotorné slušnosti, je absurditou stylizované životnou. Věčné Morávkovo téma Krásky a Zvířete, kde obdobný příběh přivádí hrdiny k naplnění štěstím, je korigujícím prvkem hrůznosti vztahů-nevztahů novodobého Quasimoda a nešťastné oběti. V roli bezejmenného muže předvedl velký výkon František Štnad. Jeho partnerka na jevišti Marcela Čapková je věcnější a střízlivější, dvojice ale vytváří téměř archetypální vztahový protiklad. Jan Mazák v roli Mistra i „Ona před čtrnácti lety“ v podání Petry Lhotské jsou stejně exponovaným párem v čtyřúhelníku osudů a promluv vytvářejících na scéně typický morávkovský svět, jež s každou inscenací rádi opouštíme, abychom se do něho, navždy uhranuti režisérovou obrazností, zase pokorně vraceli. Nelze se divit, že potlesk po premiéře nebral konce.

Jiří P. Kříž

číslo 1
PIVOVAR
1, 1995, 13. 6., 47, 19

Opavský rodák Pavel Giertl v létě nejráději jezdí na horském kole **Divadelní zvukař sehrál velkou roli v inscenaci Tajný ctitel**

JIRÍ GORDON

Není to tak dávno, co jsme se u „Bezručů“ v Ostravě nechali strhnout nezvyklou formou inscenace „Tajný ctitel“ v režii hostujícího Vladimíra Morávka. Velkou roli při tom hrály použité, zvukově velmi exponované vstupy vybraných hudebních pasáží z různých světových oper. Jak nám program prozradil, účinným spolupracovníkem režiséra byl při výběru, montáži i reprodukci zvukař divadla Pavel Giertl. Rodák z Opavy, kde „spatřil světlo světa“ v roce 1965.

Už jste někdy podobnou hudební montáž dělal?

„Zkusil jsem to – zásluhou požadavku režiséra Vládi Morávka – poprvé. Musím se přiznat, že se mi ta práce líbila. Sháněl jsem po antikvariátech i prodejnách různé nahrávky, pak jsme dlouze vybírali a různě mixovali.“

Jak dlouho už pracujete v Divadle Petra Bezruče?

„Byl jsem průmyslovák, vždy jsem se chtěl věnovat oboru v oblasti kultury. A tak jsem nastoupil do Domu kultury v Ostravě-Porubě. A od roku 1989 jsem v Divadle Petra Bezruče, tedy už šest let.“

Je složitější ozvučovat divadelní představení nebo hudební show?

„Záleží na okolnostech a použitých prostředcích. I velká show může být jednoduchá, když se použije jednoho kazeťáku a jednoho play-backu. Například muzikál „Cvokstory“, který jsme v nedávné minulosti v divadle hráli, byl poměrně náročný.“

Máte dobré vybavení?

„Letos jsem se konečně dočkal toho, že už máme slušnější vybavení, než kdysi. Je to otázka peněz. Ale rozhodně se nemusíme stydět za to, co už máme k dispozici.“

Zkoušel jste hrát divadlo?

„Asi bych nemohl hrát. Jsem strašně smíšek. Nedokážu říci na jevišti souvislou větu, aniž bych se zasmál.“

Takže máte rád humor?

„Mám rád komedie, ale i klasiku.“

Máte nějaké hobby?

„Sbírám a poslouchám nahrávky, takže mám už slušný audioarchív. Líbí se mi rocková muzika. Přitahuje mě i jazz.“

Kam se chystáte na prázdniny?

„Budu intenzivně sportovat. Nejprve se vypravím do Jeseníků. Koupil jsem si totiž horské kolo. A pak bychom rádi navštívili Alpy v Rakousku.“

Pavel Giertl

Foto: archiv

Musíš mě milovat!

DIVADLO: Výtečný román Sběratel britského prozaika Johna Fowlese se stal předlohou divadelní hry **TAJNÝ ČITEL**, kterou uvedlo při své zatím poslední premiéře Divadlo Petra Bezruče v Ostravě. Autor scénáře Marek Pivovar si z Fowlesova příběhu vypůjčil pouze ústřední motiv.

Osamělý mladý muž náhle zbohatne v loterii a koupí si na odlehlém místě dům. Jeho sklep promění v komfortní vězení, kam unese herečku, kterou tajně pozoruje a miluje. „Láska“ introvertního podivína se mění v teror a uvězněná žena ho zaplatí životem. Fowlesův román lze číst jako putavý, realistický thriller, nebo jako nadčasové podobenství o omezování a ztrátě lidské důstojnosti, svobody i prostoru k žít.

Pivovarova úprava sází spíš na obecnější rovinu interpretace. Ústřední hrdina není tak jasně diagnostikovatelným deviantem jako u svého literárního otce. Jeho snažení nemá - alespoň z počátku - kontury šílenství, je to kterýkoliv plachý muž z našeho okolí. Inscenátoři navíc s ústředním příběhem kombinují další dva plány. Retrospektiva do studentských let unesené herečky groteskně poukazuje na fakt, že Ona před lety pasivně podléhala svému Mistrovi a na druhé straně ho svou umíněnou láskou nedospěle utlačovala. Originální a významotvorná je proto závěrečná scéna, při níž se Mistr i tajný čitel-věznitel setkají. Jako další, pohádková analogie k někdy neúměrné rozpínavosti milujících bytostí jsou na jevišti citovány pasáže z Hrubínovy Krásky a zvířete.

Režisér Vladimír Morávek v duchu svého nezaměnitelného rukopisu bombarduje hlediště hned od počátku vynalézavou směsí přízračně zakouřených scén a vypjatých hudebních čísel klasiků. S pomocí forte reprodukováného Mozarta, Pucciniho, Beethovena a Verdiho inscenaci melodramatizuje. Tento zajímavý exkurz do světa opery, kde mají už z žánrového hlediska místo výjimečné city a mimořádné vášně, posiluje pikantní příchutí černé grotesky. Bizarní napětí potom automaticky vzniká (na spole nasvíceném jevišti) mezi pateticky teatrálními vstupy tandemu Mistra a dívky a „obyčejně“ drastickou story věznítele a jeho oběti.

František Strnad za svého čitele po celou dobu zodpovědně koktá, lze mu věřit i jeho zevnitř proudící, vzrůstající agresivitu. Marcela Čapková v roli uvězněné herečky s ním drží krok. Místy se ovšem zdá, že se její postměna ve fyzicky a duševně ztrápenou ženu utápí spíše v suverénních kostýmech Sylvy Hanákové a velké paruce. Vcelku však ostravský Tajný čitel opět dosvědčil originalitu Morávkova režijního vidění a stálou platnost Fowlesovy hororové alegorie.

LUBOMÍR MAREČEK

Divadlo Petra Bezruče Ostrava - Marek Pivovar: Tajný čitel (volně na motivy románu Sběratel Johna Fowlese). Režie a scéna Vladimír Morávek. Kostýmy Sylva Hanáková. Výběr hudby Vladimír Morávek a Pavel Gierl. Dramaturg Marek Pivovar. Premiéra 2. června.

LN 8, 1995, 134, 9.6.5.19